

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Литургијско време и простор					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-001	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Ненад Милошевић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)		Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S ₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално)			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално)			
2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да:					
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Самостално обави истраживање из области теологије литургијског времена и простора у контексту сложеног литургијског развоја који је забележен у најстаријим сачуваним евхологонима; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области литургије, конкретно теологије литургијског времена и простора; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у теологију литургијског времена 2. Библијско поимање времена 3. Литургијско освећење времена 4. Литургијска година 5. Недеља као првобитни хришћански празник, њено место и улога у литургијској години 6. Пасхални циклус: литургијска и богословска анализа евхолошких образаца 7. Пост и освећење времена 8. Савремена проблематика календарског питања 9. Есхатолошки смисао празновања: Педесетнички циклус 10. Литургијски простор: теологија освећења литургијског простора 11. Ранохришћанско схватање литургијског простора 12. Обред као основ формирања богослужбеног простора 13. Богослужбени простор у савременом литургијском богословљу 14. Телетургија обреда освећења храма 					

15. Преглед пређених тема				
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Н. Милошевић	Хеортолошка перспектива Свете Евхаристије, <i>Српска теологија у двадесетом веку, бр.5</i> , Београд: ПБФ	2010.	145-151	
Н. Милошевић	Типик – на размеђу литургијског идеализма и реализма, <i>Српска теологија у двадесетом веку, бр.10</i> , Београд: ПБФ	2011.	234-244	
V. Zagorac	Krist posvetitelj vremena, Zagreb: Kršćanska sadašnjost	1996.		
J. Фундулис	Словесно богослужење, Крагујевац: Каленић	2014.		
В. Вукашиновић, Н. Озољин	Православна икона Педесетнице, Београд, Шибеник: Истина – Епархија далматинска	2007.		
Љ. Фолић	Архитектура храма, Цетиње: Светигора	2013.		
Архимандрит Н. Скретас	<i>Простор и време у литургијском богословљу Симеона Солунског: реализам и символ</i> , Крагујевац: Каленић	2017.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

2.

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Савремено светотајинско богословље					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-002	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Ненад Тупеша					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)	Коефицијент студентског оптерећења S₀			
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области литургијског богословља, с посебним освртом на богословље Светих тајни 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области литургијског светотајинског богословља; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Светотајинско богословље - савремени огеди и токови 2. Савремени принципи читања и тумачења литургијских извора 3. Литургијски карактер светих тајни 4. Светотајински карактер Литургије 5. Могућност одређења односа између форме и материје свете тајне у контексту дефинисања суштине тајне 6. Тумачење односа „символа“ и „реалности“ у савременом светотајинском богословљу 7. Начин савршавања светих тајни у контексту нашег времена 8. Различитост сагледавања древних Мистагогија у делима савремених литургијских богослова 9. Богословље свете тајне крштења у делима Александра Шмемана 10. Савремена проблематика свете тајне брака 11. Света тајна исповести у тумачењима савремених богослова 12. Покушај поновног разоткривања смисла светотајинских последовања 13. II Ватикански коцил и литургијска обнова на Западу 14. Светотајински живот Западне цркве после II Ватиканског коцила 15. Преглед пређених тема					
Обавезна литература						
Аутор/ и	Назив публикације, издавач			Година	Странице (од-до)	
А. Шмеман	За живот света, Манастир Хиландар			2004.		
А. Шмеман	Евхаристија, Манастир Хиландар			2002.		
А. Шмеман	Увод у литургијско богословље, Шибеник: Истина			2005.		
А. Јевтић	Божанствена Литургија 1-4, Београд, Требиње: Хиландар, Острог, Тврдош			2007-2009.		
Н. Милошевић	У Духу и истини. Литургијско-канонске теме. Београд: Институт за теолошка истраживања, Православни богословски факултет			2011.		
Н. Милошевић	Молитвослов. Историјско-телетургијски развој			2012.		

	последовања парохијског типика. Београд: Институт за теолошка истраживања, Православни богословски факултет		
B. Testa	<i>Sakramenti Crkve</i> . Zagreb: Kršćanska sadašnjost	2009.	
J. Danielou	<i>Bible et Liturgie</i> , Paris: Les editions du Cerf	1951.	
J. Мајендорф	<i>Брак – православна перспектива</i> , Београд: Отачник	2012.	
V. Zagorac	<i>Kristova otajstva: Sakramenti i blagoslovine: povjest i teologija slavljenja</i> , Zagreb: Kršćanska sadašnjost	1998.	
М. Желтов	„Обзор истории чинов благословения брака в православной традиции. Православное учение о церковных таинствах“. V <i>Международная Богословская Конференция Русской Православной Церкви</i> , 13 – 16 ноября, том III. Москва: Синодальная библейско-богословская комиссия	2007.	
М. Желтов	<i>Трактат Николая Мефонского «К сомневающимся и говорящим, что священнодействуемые хлеб и вино не суть Тело и Кровь Господа нашего Иисуса Христа» — ещё одна подделка Константина Палеокаппы (XVI в.)</i>	2019.	
М. Желтов	<i>A Little-Known 11th-Century (?) Byzantine Commentary on the Eucharistic Liturgy [in Russian: "Малоизвестный византийский комментарий XI (?) в. на Божественную литургию"; original text in Greek]</i>	2019.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Обавезе, облици провере знања и оцењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

3.

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Мисија Цркве у савременом добу					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-003	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Доц. др Ведран Голијанин					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)		Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S ₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално)			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално)			
2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да:					
	<ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање у области православног и уопште хришћанског мисионарског богословља, стекне знање о најважнијим мисиолошким теоријама и да располаже низом вештина неопходних за пасторално-мисионарску делатност; Примени одговарајуће научно-истраживачке методе за формулисање научних студија у области мисиологије; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> Стање савременог црквеног мисионарства: општи преглед и увођење у најважније проблеме; упознавање студената са правима и обавезама; одређивање теме обавезног семинарског рада Упознавање са најважнијим православним и инославним ауторима из области пасторске и мисионарске теологије, са најважнијим публикацијама и са званичним пасторалним одлукама Православне Цркве и осталих хришћанских деноминација Стање хришћанства у традиционално хришћанским земљама: од модернизма и секуларизма до постмодернизма и десекуларизације Изазови културне и религијске плуралности и идеологије плурализма; преглед хришћанских одговора (од одбацивања до преображавајућег прихватања) Изазови глобализма; утицај глобализма на унутрашњу и спољашњу мисију; социолошке и 					

	<p>теолошке анализе глобализма</p> <p>6. Проблеми атеизма и индивидуалне религиозности; оживљење интересовања за религију у другој половини 20. века; стање религијског живота у посткомунистичким друштвима; изазови „новог атеизма“</p> <p>7. Стање спољашње православне мисије; мисионарство у модерном добу, прекид руских мисија у источној Азији и савремена мисионарска стагнација</p> <p>8. Обнова православног мисионарства у 20. веку; архиепископ Анастасије Јанулатос, Јован Брија и њихов мисиолошки допринос</p> <p>9. Обнова мисионарства у Руској Православној Цркви: <i>Основи социјалне концепције Руске Православне Цркве (2000) и Концепција мисионарске делатности Руске Православне Цркве (2007)</i></p> <p>10. Критски сабор (2016) и документ <i>Мисија Православне Цркве у савременом свету: Допринос Православне Цркве овладавању мира, правде, слободе, братства и љубави међу народима и укидању расних и других дискриминација</i></p> <p>11. Поређење званичних одлука Руске Православне Цркве и Критског сабора са сличним одлукама Римокатоличке цркве (папске енциклике, <i>Nostra aetate, Ad gentes, Gaudium et spes</i>)</p> <p>12. Стање у некадашњим колонијалним црквама и развој неевропских теолошких праваца: ведантска теологија, далитска теологија, конфуцијанистичка теологија, корејска минђунг теологија, теологија ослобођења; утицај ових теологија на европску пастирску и мисионарску мисао</p> <p>13. Путеви будућег развоја православне пастирске, мисионарске и практичне теологије: питања друштвене правде, мигрантске кризе, верског фундаментализма и рехристијанизације традиционално хришћанских земаља</p> <p>14. Будућност хришћанског мисионарства</p> <p>15. Одбрана семинарског рада и припрема за усмени испит</p>
--	--

Обавезна литература

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
	<i>Основи социјалне концепције Руске Православне Цркве</i> . Нови Сад: Беседа	2007.	
	„Концепција мисионарске делатности Руске Православне Цркве“, у: <i>Мисиологија, уџбеник</i> . Крагујевац: Каленић	2012.	9–26
	„Мисија Православне Цркве у савременом свету: Допринос Православне Цркве овладавању мира, правде, слободе, братства и љубави међу народима и укидању расних и других дискриминација“, у: <i>Светправославни сабор: Богословски допринос Српске Православне Цркве</i> . Београд: Светигора	2016.	8–27
	<i>Drugi vatikanski koncil: Dokumenti</i> . Zagreb: Kršćanska sadašnjost	2008.	
Јаков Стамулис	<i>Савремено православно мисионарско богословље</i> . Београд: Хиландарски фонд	2005.	
Anastasios Yannoulatos	<i>Mission in Christ's Way</i> . Brookline: Holy Cross Orthodox Press	2010.	
Ion Bria	<i>Go Forth in Peace</i> . Geneva: World Council of Churches	1986.	

Допунска литература

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)

Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20

	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
	УКУПНО	100	100 %
Датум овјере	30. мај 2022. године		

4.

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Феномен верског фундаментализма						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-004		изборни		I		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Зоран Крстић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S ₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области изучавања верског фундаментализма у хришћанству и осталим монотеистичким религијама; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области изучавања верског фундаментализма; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Упознавање са предметном литературом, правима и обавезама студената; упознавање са основним обележјима плуралистичког друштва Нови положај Цркве у плурализму Преображавање плурализма Секуларизација као хришћански феномен Религија у сфери приватности Европска култура и хришћанство Феномен секуларизације Мogućности другачијег вредновања феномена секуларизације Основне поставке верског фундаментализма Фундаменталистичке тенденције унутар религија Класични верски фундаментализам у САД Фундаментализам у европским протестантским црквама 						

	13. Интегризам и антимодернизам 14. Исламски фундаментализам 15. Одбрана семинарског рада и припрема за усмени испит			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Карен Армстронг	<i>Битка за Бога</i> , Сарајево: Шахинпашић	2007.		
Клаус Кинцлер	<i>Верски фундаментализам</i> , Београд: Слио	2002.		
Анастасије Јанулатос	<i>Ислам</i> , Београд: Хришћански културни центар	2005.		
Ивица Рагуж	„Послање Цркве у плурализму – преображавајуће прихватање“ (Богословска смотра 73, 2–3), Загреб	2003.	269–292.	
Зоран Крстић	<i>Православље и модерност</i> , Београд: Службени гласник	2012.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Религије истока старог века					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-005	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Срђан Симић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)		Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области историје религије и конкретно из области историје религије истока старог века; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области историје религије; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Месопотамија, колевка људске културе и цивилизације: компарација старовавилонског епа „Енума Елиш“ са библијском „Књигом постања“. 2. Библијски Хананци као први северноизраилски пророци „синова пророчких“; паралела „лажних пророка и поштоваоца Бала“ као и осуда од синова Израилјевих. 3. Култура и религија старог Египта; са првим некролошким и есхатолошким текстовима мртвих где Хорус и Изида величају фараона као „васкрслог цара“. Развија се идеја о „бесмртности“. 4. Персијска религија и први гностички системи; прва појава „злог духа“ (Аримана) наспрам „мудром Господу“ (Ормузду). Учење о спаситељу света <i>Саошјанту</i> . 5. Индоаријевска Индија; прва социо-етнолошка подела друштва и религиозна доктрина заснована на учењу о „самсари и карми“. <i>Махабхарата</i> и <i>Рамајана</i> први говоре о псеудоисторијској пројекцији „судњег дана“ и о сукобу добра и зла. 6. Религије Азије; истичу учење о „савршеном и моралном човеку“ <i>џин цу</i> . 7. Будистичке контемплације и технике „спасања“; јога и хришћанство. 8. Религија старе Грчке као носилац европско-медитеранске културе; прва колевка и извориште европске цивилизације. <i>Илијада</i> и <i>Одисеја</i> је литерарни и историјско-религијски споменик у коме долази и до прве поделе не небеске и и подземне богове. 9. Држава и религија старог Рима; компарација са индијским брахманом и религијским синкретизмом грчких богиња. 10. Келти и Германи као носиоци средњоевропске и западне цивилизације; паралела између „друида“ и „индијских „упанишада“ о бесмртности душе. 11. Словенска религија и култура; религијски извори који осуђују политеизам Прасловена и истичу веру у постојање једног врховног Бога. 12. Новојудејство: Месијанске личности и старозаветна историја као увод у новозаветну историју спасења у којој је активно присутан библијски живи и истинити Бог. 13. Афричке религије; молитва, жртва и плес симболизују митског претка или некога бога, а са друге стране шамана који се служи фетишима.					

	14. Племенске религије Аустралије верују у тотемске претке, наглашено веровање у кратофанију које оплођује или повезује потомке са прецима. 15. Преглед пређених тема		
Обавезна литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Лома, А.	<i>Мали илустровани речник појмова из Историје религије</i> , Београд: Филозофски факултет	2010.	
Лома, А.	<i>Религије индоевропских народа</i> , Београд: Филозофски факултет	2010.	
Пухвел, Ј.	<i>Упоредна митологија</i> , Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића	2010.	
Симић, С.	<i>Историја религије</i> , књ.1., Београд: Хришћанска мисао	2018.	
Симић, С.	<i>Историја религије</i> , књ.2., Београд: Хришћанска мисао	2020.	
Елијад, М.	<i>Istorija verovanja i religijskih ideja</i> , књ.1-3, Бања Лука: Романов	2003.	
Дјаков В. Д., Ковалјов С. И.	<i>Стари исток</i> , Београд: Завод за уџбенике и наставна средства Србије	1972.	
Авдијев, В.	<i>Istorija starog Istoka</i> , Београд: Logos art	2007.	
Конт, Ф.	<i>Mitologije sveta</i> , Београд: Dereta	2006.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Протић, Д.	<i>Историја религије</i> , Београд: Хришћанска мисао	2014.	
Менј, А.	<i>Istroija religije</i> , Београд: Plato	2005.	
Bongard-Levin, G. M.	<i>Stara indijska civilizacija: filozofija, nauka, religija</i> , Београд	1983.	
Рајин, Д.	<i>Tantrizam i joga</i> , Београд: Prosveta	1986.	
Арвон, А.	<i>Budizam</i> , Београд: Plato	2001.	
Велјаџић, Џ.	<i>Budizam</i> , Београд: Opus	1990.	
Освалд, С.	<i>Грчка и римска митологија</i> , Београд	1980.	
Велјаџић, Џ.	<i>Razlika azijskih filozofa</i> , 1-3, Загреб: Naklada	1978.	
Итасака, Г.	<i>Историја Јапана</i> , Београд	2008.	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

6.

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Догматско учење Цркве и изазови савременог богословља					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-006	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Здравко Пено					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из историје хришћанске догме и да резултатима истраживања допринесе решавању изазова савременог богословља; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области хришћанске догматике и њене историје; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Догма и њен садржај, извори догмата 2. Тајна богопознања, однос теологије и науке 3. Учење отаца Цркве о Светој Тројици 4. Филиокве и друге антиринитарне јереси 5. Стварање света – отворена и затворена космологија 6. Стварање невидљивог света – ангелологија 7. Човек Откривења – икона Божија 8. Прародитељски грех и последице 9. Христов живот и спасење 10. Александријска и антиохиска школа у христологији 11. Јединство двеју природа и воља у Христу 12. Идентитет Цркве и светотајински живот 13. Икониична онтологија у животу Цркве 14. Јединство Цркве и питање екуменизма 15. Одговор Цркве на изазове савремене науке					
Обавезна литература						
Аутор/ и	Назив публикације, издавач			Година	Странице (од-до)	
Здравко Пено	Догма – Основ живота у Истини (Увод у догматику), Београд: Православни богословски факултет Београд			2014.		
Здравко Пено	Христос – Нова Твар, Фоча, Острог: Православни богословски факултет Фоча			2009.		
Здравко Пено	Догматика – Кратко изложење православне вере – Христологија, књига друга, Београд: Висока			2013.		

	школа – Академија Српске Православне Цркве за уметности и конзервацију		
В. М. Лурје	<i>Историја византијске филозофије</i> , Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића	2010.	
Tomislav J. Šagi-Bunić	<i>Kristologija Prokla Carigradskog</i> , Zagreb: Kršćanskasadašnjost	2009.	
Νίκος Α. Ματσούκας	<i>Επιστήμη, φιλοσοφία και θεολογία στην Εξαήμερο του Μ. Βασιλείου</i> , Θεσσαλονίκη, Εκδ. Π. Πουρναρά	1990.	
Георгий Флоровский	<i>Догмат и история</i> , Москва, Издательство Свято-Владимирского Братства	1998.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Здравко Пено	<i>Хришћанки етос и догма</i> , Београд: Верско-добротворно старатељство Архиепископије београдско-карловачке	2012.	
Здравко Пено	Тријадологија св. Никите Ремезијанског у контексту постникејског богословља“, <i>Свети цар Константин и Хришћанство</i> , том II, Ниш: Центар за црквене студије у Нишу	2013.	145-156
Здравко Пено	„Интелектуализам као богословски проблем“, <i>Богословље 1/2014</i>	2014.	222-233
Здравко Пено	„О Другом Христовом доласку, антихристу и сили која га задржава (2. Сол. 1–12) - тумачење св. Јована Златоустог“, <i>Свети Јован Златоуст данас</i> , Фоча: Православни богословски факултет	2019.	69-85
Здравко Пено	„Криза хришћанског идентитета и криза културе“, Београд: <i>Култура – Часопис за теорију и социологију културе и културну политику</i> .	2014.	279 -293
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. Године		

7.

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија		Прва година студија			
Пун назив предмета	Црквена педагогија					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар	ECTS	
ПБФТЦ-007		изборни		I	15	
Наставник/ -ци	Проф. др Владимир Ступар					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално)			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално)			
2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да:					
	<ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање црквене педагогије; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области црквене педагогије. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> Шеман, Литургијска структура Великог поста. Потреба покајања и исповјести у животу савременог човјека. Веза између исповјести и Причешћа. Литургијско богословље и питања литургијских пракси. Увођење дјеце школског узраста у реалност светотајинског живота. Флоровски, Црква Тијело Христово. Задатак и природа Цркве. Предање као израз и потврда дјелатности Светог Духа у Цркви. Црквено јединство и питање екуменизма. Потреба саборног и личног свједочења у савременом друштву. Учитељство Цркве данас. Н. Велимировић, Васпитање као обожење човјека. Богомољачки покрет и улога молитве у васпитном искуству и подвижништву отаца. А. Јевтић, Потреба православне вјеронауке и значај у васпитању дјеце. Дух Свети као извор богопознања (вјероучења) и живљења у добру Света Литургија у центру православне вјеронауке и живота. 					

<p>5. М. Кардамакис, Слобода и благодат у православној педагогији. Могућност подвижничког и духовног живота у савременом свијету. Свете тајне крштења, миропомазања и хришћански живот. Православна духовност и „човјек хуманизма“.</p> <p>6. А. Радовић, Јављање Свете Тројице у творевини а нарочито човјек као „икона“ Свете Тројице. Разликовање суштине и енергија Свете Тројице као основ освећења и могућност учешћа у животу Свете Тројице. Црква као мјесто истинског васпитања и образовања човјека.</p> <p>7. А. Радовић, Литургија као најсавршенија катихеза. Поучавање као продужетак литургијског опита у вјероучитељском позиву и служби. Вјероучитељ као литург и литург као вјероучитељ. Мисија и методика Цркве.</p> <p>8. П. Христу, Могућности и границе богопознања. Улога знања и богопознања у образовању савременог човјека. Учествовање у Богу и бесконачно напредовање. Богочовјечански и антрополошки динамизам.</p> <p>9. Ј. Зизјулас, Есхатолошки идентитет цркве као темељ црквене педагогије. Службе у Цркви и њихово вјечно назначење. Васпитање као искуство и потврда Царства небеског у литургијском етосу Цркве.</p> <p>10. Х. Јанарас, Личност, душа и икона. Пројављивање човјековог начина постојања као израз ипостасног психофизичког јединства као и човјекова потреба за Богом. Појам душе и њена пројава живота али не као извор живота. Питање бесмртности човјека и смртности у контексту васпитања и педагогије Цркве.</p> <p>11. И. Мидић, Створеност свијета и човјека и проблем смрти. Педагогија смрти и спасење у Христу, Литургија као лијек бесмртности. Ослобођење од смрти као икона будућег живота творевине и људи у Царству Свете Тројице.</p> <p>12. Г. Шестун, Задачи православне педагогије, појам личности у психологији и православној педагогији. Православна породица и васпитање у периоду од раног дјетинства до зрелости. Плодови доброг васпитања.</p> <p>13. Ј. Влахос, Богословске и васпитне претпоставке умносрдачне молитве. Преображај страсти истицање благодати Светог Духа- основ православне педагогије. Обожење у животу хришћана.</p> <p>14. В. Ступар, Црквена педагогија као Богочовјечанска педагогија. Однос црквене педагогије и педагогије као друштвене науке. Благодатно-молитвени дар Светог Духа у Цркви и васпитање.</p> <p>15. Резиме пређеног градива.</p>			
Обавезна литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
В. Ступар,	Црквена педагогија- педагогија Светог Духа, ПБФ, Фоча,	2019.	
Г. Флоровски,	Црква је живот, Образ светачки, Београд.	2005.	
А. Шмеман,	Велики пост, Братство Св. Симеона Мироточивога, Врњачка Бања.	1999.	
А. Шмемен,	Наш живот у Христу, Христов живот у нама, Образ светачки, Београд.	2007.	
А. Јевтић,	Живо предање у Цркви, Братство Св. Симеона Мироточивога, Врњачка Бања.	1998.	
А. Јевтић,	Духовност православља, Београд.	1990.	
А. Радовић	Тајна Свете Тројице по Светом Гргорију Палами, Манастир Острог.	2006.	
А. Радовић	Основи православног васпитања, Братство Св. Симеона Мироточивога, Врњачка Бања.	1993.	
И. Мидић	Проблем смрти у хришћанској онтологији, Саборност, Пожаревац.	2012.	
М. Кардамакис	Православна Духовност, Манастир Хиландар.	1996.	
Г. Шестун,	Православна Педагогија, Каленић, Крагујевац.	2013.	
Ј. Влахос	Православље и мистика светлости, Образ светачки, Београд.	2003.	
Х. Јанарас	Азбучник вере, Беседа, Нови Сад.	2000.	
П. Христу	Тајна Бога, тајна човека, Хиландарски фонд ПБФ, Београд.	1997.	
Ј. Зизјулас	Еклисиолошке теме, Беседа, Нови Сад.	2001.	
Допунска литература			

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици проvjере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум оvjере	4. март 2022. године			

8.

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Ауторитет Старог завјета						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-008		изборни		I		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Владислав Топаловић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области ауторитета Старог завјета; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области ауторитета Старог завјета; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Значај Старог завјета за хришћански идентитет Промлематични начини читања и разумјевања СЗ у хришћанству (субституционални модел, релативизирајући модел, модел селекције) Наводи испуњења у Мт Стари завјет у Рим, Гал и Јев Ауторитет Септуагинте у раном хришћанству (Јустин, Дијалог са Трифоном Јудејцем) Маркион и његови сљедбеници Анализа Маркионових „Антитеза“ Маркион и гностицизам Алегоријско тумачење у егзегетским дјелима Оригена, Златоуста и Зигавина Реформација и Стари завјет Адолф фон Харнак и Маркион; рехабилитација маркионитства у протестантизму двадесетог вијека Псеудотеолошка „дејудаизација“ Старог завјета (рад Института у Ајзенаху, „Volkstestament“) 						

	и „панвавилонизам“).			
	13. Постхарнаковска интерпретација маркионитства			
	14. Традиција хришћанског антијудаизма и антисемитизам			
	15. Преглед пређених тема			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Adolf von Harnack	Marcion. Das Evangelium vom fremden Gott. Leipzig 1921, Texte und Untersuchungen, 3. Reihe, 15. Band, 45. Band. Marcion, 2. Auflage.	1924.		
Zenger, E.	Einleitung in das Alte Testament, Stuttgart: W. Kohlhamer.	2008.		
Топаловић, В.	Бог Израилјев и аријевски Христос. Маркионитство њемачке протестантске теологије у првој половини двадесетог вијека, <i>Годишњак</i> 11.	2012.		
Grundmann, W	Die Entjudung des religiösen Lebens als Aufgabe deutscher Theologie und Kirche. Band 2. Verlag Deutsche Christen.	1939.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Правнополитички систем у Краљевини СХС-Југославији и однос према СПЦ					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-009	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Далибор Петровић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области правнополитичког система у Краљевини СХС-Југославији и односа према СПЦ; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области правнополитичког система у Краљевини СХС-Југославији и односа према СПЦ; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> Стварање краљевине СХС и процес уједињења осталих српских помјесних цркава Проблем добијања канонског признања од стране Цариградске патријаршије. Питање Устава СПЦ Оснивање и почетак рада Богословског факултета у Београду Однос СПЦ према руској црквеној емиграцији Богословије СПЦ Сукоб са државом по питању конкордата Црквено издаваштво Изградња храмова СПЦ Мјесто Цркве у политичком систему краљевине Епархијална организација СПЦ Однос јерархије СПЦ према важним политичким питањима пред почетак Другог свјетског рата Стање СПЦ током Другог свјетског рата Одбрана семинарског рада и припрема за усмени испит Преглед пређених тема 					
Обавезна литература						
Аутор/ и	Назив публикације, издавач			Година	Странице (од-до)	
Др Ђоко Слијепчевић	Историја СПЦ. Catena Mundi, Београд, 2019.					
Радослав Грујић	Православна српска црква. Евро Београд-Каленић Крагујевац.			1995.		
	Мемоари патријарха Гаврила. EDITIONS RICHELIEU, Париз.			1974.		
Павле Кондић	Цетињска богословија и њено духовно-просвјетно			2005.		

	зрачење 1863-1945. <i>Светигора</i> . Цетиње.		
	Историја Српског народа. Српска књижевна задруга. Друго издање. Београд.	1994.	
Сава, епископ шумадиски	Српски јерарси од деветог до двадесетог века. <i>Евро Београд-Каленић, Крагујевац</i> .	1996.	
	Српска православна црква 1920-1970. Споменница о педесетогодишњици васпостављања српске патријаршије. Свети архијерејски синод Српске православне цркве. Београд.	1971.	
	Српска православна црква 1219-1969. Споменница о 750-годишњици аутокефалности. Свети архијерејски синод Српске православне цркве. Београд.	1969.	
Предраг Пузовић	Прилози за изучавање СПЦ. Том 1, Византијско огледало, Ниш; Том 2, Богословски факултет СПЦ, Београд; Том 3 Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“, Фоча; Том 4 Институт за теолошка истраживања, Православни богословски факултет, Београд.	1997, 2000, 2006, 2014	
Слободан Милеуснић	Водич кроз манастире у Србији. Завод за унапређивање образовања и васпитања Београд. Београд.	2009.	
Љубомир Дурковић-Јакшић.	Југословенско књижевство 1918-1941. Народна књига. Београд.	1979.	
Стаматовић, А.	<i>Историја Митрополије црногорско-приморске 1918-2009</i> , Подгорица: Унирекс	2014.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Упоредна историја богословља словенских народа од 1439. до 1687.					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-010	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Дарко Ђого					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области историје теологије која се од 1439. године развијала на словенском говорном подручју; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области историје теологије у славофону контексту; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Циљеви и задаци компаративне теологије словенских православних народа 2. Лингвистичке и културолошке координате: идентитети, блискости и разлике. Теологија културе и идентитета. Увод у словенску тео-културалистику 3. Флорентинска унија и словенски свијет: учешће, реакције, богословски одговори и реакције 4. Пад Цариграда: очи катастрофе. Апокалиптички доживљај. Јединство словенског свијета. „Византија после Византије“. (Могући семинар о румунско-српским и румунско-бугарским односима од 13. до 16. в.) 5. Повијест о бијелом клобуку и руски доживљај пада. „Трећи Рим“ 6. Константин Философ: културна, ортографска и идентитетска идеја богословља ресавске школе. Стефан Лазаревић 7. Од Цркве босанске до Пеће Патријаршије – српски идентитет и богословски садржај српских хумаских и босанских докумената 16. и 17. вијека 8. Турократија као контекст живота и богословља. Крај монголократије. Богословско осмишљавање историје на Руси и међу јужним Словенима 9. Почетак 16.вијека: штампарије (ријека Црнојевића, Горажде, Трговиште) као богословски и идентитетски центри. Теологија историје јужних Словена раног 16. вијека Њагоје Басараб и његове Лоуке. Стоглав и сукоб стјажатеља и нестјажатеља. Почетци писмености у кијевској митрополији 10. Увод у 17.вијек: изазови на Руси, изазови на југу. Доживљај историје код српских љетописаца 16.вијека. Теологија идентитета Пеће патријаршије 11. Брест-литовска унија 1596. и ширење унијатског пројекта. Унија: идеологија, идентитет, „еклисиологија“. Проблеми одређивања политичког идентитета „литовске Руси“. Увод у проблематику политонима и егзонима као еклисијалних термина 12. Московски раскол. Проблеми односа са хеленофоним православним свијетом. Идеја „стarih“ и „нових“ аутокефалија и њене импликације данас. Ритуалистика и идентитет, од Москве до српских					

	<p>земаља данас</p> <p>13. Теологија и доживљај историје у великим потресима 17. вијека: сеобе и историја. Континуитет преко Саве и Дунава</p> <p>14. Однос кијевске и московске Руси. Црквена и идентитетска проблематика. Теологија могољанске академије. Културни и цивилизацијски комплекси. Могољанство – нужност или избор? „криптороманизација Православља“?</p> <p>15. Трајно наслијеђе Могиле и Прокоповича. Утицаји хеленофоних кретања у литургијском и систематском богословљу. Ка излазу према епохи Петра Великог у теологији, културологији и идентитетима</p>		
Обавезна литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Дарко Ристов Ђого	Русь. Руско-украјинско црквено питање, књига прва, Београд – Фоча – Кијев – Москва: Православни богословски факултет	2020.	
Милош Ковић	Историја и предање, Кетена мунди, Београд.	2023.	
А. В. Карташов	История Русской православной Церкви, СПб – Москва: Эксмо	2010.	
	Грађа о прошлости Босне 1-10. Бања Лука: Академија наука и умјетности Републике Српске	2008-2017.	
Јован Деретић	Културна историја Срба. Београд, Крагујевац: Филолошки факултет, Нова светлост	2001.	
Радован Самарџић	Идеје за српску историју. Београд: Југославијапублик	1989.	
Мирсеа Ракурарије	Istoria Bisericii ortodoxe Romane. Bucuresti: Basilica	2004.	
	Историја српског народа, т III – V, СКЗ, Београд	1981-1993.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија	Прва година студија				
Пун назив предмета	Однос Цркве и државе у РOMEЈСКОМ царству					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	ECTS			
ПБФТЦ-011	изборни	I	15			
Наставник/ -ци	Проф. др Мирко Сајловић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)		Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀	
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области историје Цркве, као и односа Цркве и државе унутар РOMEЈСКОГ царства, с освртом на рецепцију рOMEЈСКОГ модела овог односа код словенских народа; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области историје Цркве и црквено-државних односа у РOMEЈСКОМ царству; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Римски империјални универзализам и универзализам Хришћанства 2. Политичка теологија апостола Павла 3. Римско империјално законодавство и Хришћанство до Миланског едикта 4. Милански едикт (313) 5. Црквено-политичка теорија Јевсевија Кесаријског 6. Црквена политика цара Константина Великог – „Константин као спољни епископ Цркве“ 7. Хришћанска мотивација законодавства цара Константина 8. Свети цар Константин – родоначелник рOMEЈСКИХ светих царева 9. Црквена политика цара Јустинијана Великог – теорија начела двеју власти 10. Источњачки „цезаропализам“ и западњачки „папоцезаризам“ – Августин као оснивач римске црквено-политичке идеје 11. Црквена политика царева иконобораца 12. Присуство византијске црквенополитичке теорије код Бугара и Руса 13. Креирање српског модела византијске црквено-политичке теорије – епоха светог Саве 14. Византизација Србије (13-14 век) 15. „Византија после Византије“					
Обавезна литература						
Аутор/ и	Назив публикације, издавач			Година	Странице (од-до)	
Е. Arveler	<i>Politička ideologija Vizantijskog carstva</i> , Београд: Filip Višnjić			1988.		
Х. Г. Бек	<i>Византијски миленијум</i> , Београд, Бања Лука: Clio – Глас			1998.		
Д. Оболенски	<i>Византијски комонвелт</i> , Београд: СКЗ, Просвета			1991.		
Г. Острогорски	<i>Историја Византије</i> , Београд: СКЗ, Просвета			1959.		
Ж. Дагорн	<i>Цар и првосвештеник</i> , Београд: Clio			2001.		

J. Мајендорф	<i>Имперујално јединство и хришћанске деобе, Крагујевац: Каленић</i>	1997.	
M. Сајловић	<i>Милански едикт у контексту реформи III и IV века, Београд: Висока школа, Академија Српске Православне Цркве</i>	2010.	
M. Сајловић	<i>Први и други Устав Свете Горе Атонске (превод, коментари, студија), Фоча: Православни богословски факултет</i>	2016.	
Б. Бојовић	<i>Византија – Балкан – Европа : припадност и оностраност, Београд</i>	2014.	
А. Карташов	<i>Васељенски сабори, Београд: СКЗ</i>	2009.	
Ivan Đurić	<i>Paganija : Srbija i Vizantija na Balkanu, Београд: Evoluta</i>	2022.	
И. Ђурић	<i>Ниш и Византија (зборник радова I–XX), Ниш</i>	2003-2022	
I. E. Караγιαννόπουλος	<i>Η πολιτική θεωρία των Βυζαντινών, Θεσσαλονίκη: ΒΑΝΙΑΣ</i>	1992.	
A. Každan, Ž. Konstabl	<i>Vizantija – ljudi i moć : uvod u savremene vizantijske studije, Београд: Evoluta</i>	2016.	
S. Mango	<i>Oksfordska istorija Vizantije, Београд: Dereta</i>	2004.	
E. Venc	<i>Duh i život Pravoslavne crkve, Београд: Čigoja štampa</i>	2004.	
Допунска литература			
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента	Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе		
	присуство предавањима / консултације	15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј	15	15
	тест / колоквијум	20	20
	Завршни испит		
	усмени испит	50	50
УКУПНО	100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године		

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Богословље аутокефалије и политика						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-012		Изборни		I		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Растко Јовић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области канонског права, с посебним освртом на тему црквене аутокефалије у односу на политику; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области канонског права; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		1. Представљање програма предмета; опис садржаја предавања; представљање литературе 2. Појам аутокефалије 3. Црквена самосталност и црквена аутокефалија 4. Модел комунитарности: рана Црква 5. Модел империје – територија као принцип аутокефалности 6. Прве аутокефалије у раној Цркви 7. Аутокефалија: Слабљење и пад Византије 8. Аутокефалија као брига за јединством Цркве и вере: Србија и Русија 9. Модел народа – народ као принцип аутокефалије 10. Аутокефалија као не-следовање државним границама 11. Аутокефалија: Цариград и Москва 12. Аутокефалија између политике, територије, народа и теологије 13. Модел јединства – принцип самосталности у 21. веку 14. Завршна разматрања и закључци 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит						
Обавезна литература								

Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
John Erickson	«Autocephaly in Orthodox canonical literature to the thirteenth century,» <i>Autocephaly - The Orthodox Church in America</i> , New York: St. Vladimir's Seminary Press	1971.	28-41	
Ненад С. Милошевић	„Аутокефалија у светлу устројства древне Цркве”, у књизи <i>У Духу и Истини</i> , Београд: ПБФ	2011.	122-134	
Сергије Троицки	<i>Суштина и фактори аутокефалије</i> , Београд: За штампарију "Привредник" Живојин Д. Благојевић	1933.		
Alexander A. Bogolepov	"Conditions of Autocephaly," SVTQ 5/3 (1961)	1961.	11-26	
Александар Шмеман	<i>Историјски пут православља</i> , Цетиње: Митрополија цетињска АТОС	1994.		
Дарко Ристов Ђого	<i>Русь: Руско-украјинско црквено питање, Књига прва: од почетка Руси до 1670</i> , Београд, Москва, Кијев, Фоча: Православни богословски факултет Светог Василија Острошког	2020.	155-159	
Василије Вранић	„Ауторитет васељенског патријарха у православној Цркви: историјско-правна анализа," <i>Зборник радова Византолошког института XLVII</i>	2010.	301-322	
Владислав Пузовић	„Ауторитет Цариградске патријаршије у Православној Цркви према Сергију Викторовичу Троицком," <i>Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати, књ. 14</i> , Београд: ПБФ	2013.	128-140	
Cyril Novorun	<i>Scaffolds of the Church: Towards Poststructural Ecclesiology</i> , OR: Cascade Books	2017.		
Cyril Novorun	<i>Meta-Ecclesiology: Chronicles on Church Awareness</i> , New York: Palgrave Macmillan	2015.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија		Прва година студија			
Пун назив предмета	Српска средњовјековна палеографија					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар	ECTS	
ПБФТЦ-013		Изборни		I	15	
Наставник/ -ци	Проф. др Јелица Стојановић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално)			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално)			
2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: 1. Самостално обави истраживање из области српске средњовјековне палеографије, да се упозна са типовима писма и облицима слова кроз историју српске писмености и да стекне способност ишчитавања споменика; 2. Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области српске средњовјековне палеографије; 3. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; 4. Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; 5. Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва.					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	1. Палеографија као научна дисциплина. Пручавање настанка и развитка писма (писаних знакова). Материјал на којем се писало. Водени и други знаци 2. Словенска палеографија 3. Писма српског језика. Терминологија ћирилице палеографије 4. Типови писма ћирилице код Срба 5. Уставно и полууставно писмо, брзопис. Терминологија и палеографске одлике српског писма 6. Развој и типови писма на широком простору српског језика 7. Устав и полуустав у српској писмености. Упознавање са споменицима писаним уставом 8. Упознавање са споменицима писаним уставом са елементима брзописа 9. Старији облици слова у српском брзопису. Споменици писани брзописом из раније фазе 10. Новији облици слова у српском брзопису. Споменици писани брзописом из касније фазе 11. Српски натписи. Типови уклесаних слова. Стећци 12. Појава и распрострањавање штампе у српском језику 13. Карактер штампе и штампаних слова					

	14. Палеографски опис појединачних споменика у оквиру ширих палеографских и језичких тема			
	15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Петар Ђорђевић	<i>Историја српске ћирилице, Палеографско-филолошки прилози</i> , Београд: Завод за уџбенике и наставна средства	1990.		
Ст. Михаилович Куљбакин	<i>Славянская палеографија</i> , Београд: Институт за српски језик САНУ, Старословенистички одсек	2008.		
Алексеј Иванович Соболевскиј	<i>Славјано-русскаја палеографија</i> , ЛКИ (Лингвистическоје наслеђе XX века), Москва: Едиториал УРСС	2007.		
Вера Јерковић	Српска ћирилица – палеографски и термилошки проблеми, Научни састанак слависта у Вукове дане, 18/1, Београд	1990.	111-117	
Петар Ђорђевић	<i>Термилошка питања из палеославистике</i> , Годишњак филозофског факултета у Новом Саду, 2, Нови Сад	1957.	59-88	
Петар Ђорђевић	<i>Први палеограф и палеославист у Срба</i> , Вуков зборник САНУ, Београд	1966.	36-60	
Гордана Томовић	<i>Морфологија ћирилских натписа на Балкану</i> , Београд: Историјски институт	1975.		
Павле Ивић, Вера Јерковић	<i>Палеографски опис и правопис дечанских хрисовуља</i> , Нови Сад: Филозофски факултет	1982.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Историја српског богословског образовања у 19. и 20. веку						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-014		изборни		I		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Владислав Пузовић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално)			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално)					
2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области историје српског богословског образовања у 19. и 20. веку; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области српског богословског образовања у 19. и 20. веку. Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> Предмет Историја српског богословског образовања 19. и 20. веку: појам, задаци, садржаји, везе са другим научним дисциплинама, методологија, извори и литература; Српске богословске школе у 19. веку; 3. Српска богословска наставна литература у 19. веку Иностранци богословски утицаји на српско богословско образовање у 19. веку Школовање Срба на руским духовним академијама у 19. и почетком 20. века Школовање Срба на иностраним високим богословским школама у 19. и почетком 20. века (осим Русије) Значај Карловачке богословије (крај 19 – почетак 20. века) за развој српског високог 						

	богословског образовања 7. Српске средње богословске школе у 20. веку 8. Православни богословски факултет у Београду као центар српског богословског образовања 9. Научно наслеђе професора Православног богословског факултета у Београду 10. Допринос руских професора-емиграната научном развоју Православног богословског факултета у Београду 11. Школовање Срба на иностраним високим богословским школама у 20. веку 12. Српске високе богословске школе у 20. веку (осим ПБФ у Београду) 13. Српско академско богословље у свеправославном и свехришћанском контексту 14. Перспектива развоја српског академског богословља (крај 20. – почетак 21. века) 15. Преглед пређеног градива			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
П. Пузовић	<i>Образовно-васпитне установе Српске Православне Цркве, Прилози за историју Српске Православне Цркве, т. 4, ПБФ/ИТИ, Београд;</i>	2014.	113-344	
Б. Шијаковић, А. Раковић	<i>Универзитет и српска теологија – историјски и просветни контекст оснивања Православног богословског факултета у Београду, ПБФ, Београд;</i>	2010.		
Н. Гавриловић,	<i>Карловачка богословија (1794-1920), Српска православна богословија Светог Арсенија, Сремски Карловци;</i>	1984.		
	<i>Богословље 1-2 (Споменица Православног богословског факултета у Београду);</i>	1980.		
Р. Ракић	<i>Православни богословски факултет у Черновцима, Хришћанска мисао, Београд;</i>	2009.		
В. Пузовић	<i>Руски путеви српског богословља. Школовање Срба на руским духовним академијама 1849-1917, ПБФ/ИТИ, Београд.</i>	2017.		
В. Пузович	<i>Вклад русской эмиграции в развитие сербской академической теологии, Международный научный симпозиум: Русская диаспора и изучение русского языка и русской культуры в инославянском и иностранном окружении (Белград, 1—2 июня 2011 г.) – доклады, Белград</i>	2012.	78—89	
	<i>Српска теологија у 20. веку: истраживачки проблеми и резултати, т. 1-20, ПБФ, Београд</i>	2007-2015.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
усмени испит		50	50	
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ					
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
	Студијски програм: Теологија					
	Трећи циклус студија		Прва година студија			
Пун назив предмета	Примат и саборност					
Катедра	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“					
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар	ECTS	
ПБФТЦ-015		изборни		I	15	
Наставник/ -ци	Проф. др Раде Кисић					
Сарадник/ -ци	/					
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S₀
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално)			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално)			
2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45			
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално						
Исходи учења	Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да:					
	<ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области еклисиологије и тема примата и саборности, нарочито историје ових идеја у западном хришћанству; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области еклисиологије; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 					
Условљеност	Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.					
Наставне методе	Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.					
Садржај предмета по седмицама	<ol style="list-style-type: none"> Одређење појма примата (првенства) и саборности Развој учења о примату у раној Цркви Појам примата у друштвено-културном контексту антике Принцип саборности и установа сабора Васељенски сабори као пројава принципа саборности Разматрање појма примата из канонске перспективе првог миленијума Појам „примата части“ и право апелације Развој концепта примата у западном хришћанству у првом миленијуму Први ватикански сабор Истицање концепта саборности у документима Другог ватиканског сабора Примат и саборност у протестантским теолошким традицијама 					

	12. Појам примата у учењима најзначајнијих православних теолога XX века 13. Различити погледи на однос примата и саборности у савременом православном богословљу 14. Универзални (васељенски) примат – отворено питање о неопходности и начину вршења 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
J. Мајендорф, А. Шмеман, Н. Афанасјев, Н. Куломзин	<i>Примат Апостола Петра</i> , Крагујевац: Каленић	1989.		
J. Chryssavgis	<i>Primacy in the Church: The Office of Primate and the Authority of Councils (Volume 1–2)</i> , New York: St Vladimir's Seminary Press	2016.		
J. Зизијулас	<i>Примат у Цркви. Православни приступ</i> , Пожаревац: Епархија браничевска	2014.		
W. Kasper	<i>Crkva Isusa Krista. Ekleziološki spisi</i> , Zagreb: Kršćanska sadašnjost	2013.		
K. Wenzel	<i>Mala povijest Drugoga vatikanskog koncila</i> , Zagreb: Kršćanska sadašnjost	2008.		
W. Klausnitzer	<i>Der Primat des Bischofs von Rom: Entwicklung - Dogma - Ökumenische Zukunft</i> , Freiburg, Basel, Wien: Herder	2004.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провјере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
	усмени испит		50	50
УКУПНО		100	100 %	
Датум овјере	4. март 2022. године			

	УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ							
	Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“							
	Студијски програм: Теологија							
Трећи циклус студија			Прва година студија					
Пун назив предмета		Философска херменеутика						
Катедра		Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки“						
Шифра предмета		Статус предмета		Семестар		ECTS		
ПБФТЦ-016		изборни		I		15		
Наставник/ -ци		Проф. др Драго Перовић						
Сарадник/ -ци		/						
Фонд часова/ наставно оптерећење (седмично)			Индивидуално оптерећење студента (у сатима семестрално)			Коефицијент студентског оптерећења S₀		
П	АВ	ЛВ	П	АВ	ЛВ	S ₀		
2	0	0	2*15*S ₀	0*15*S ₀	0*15*S ₀	1,5		
укупно наставно оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15 + 0*15 + 0*15 = 30			укупно студентско оптерећење (у сатима, семестрално) 2*15*S ₀ + 0*15*S ₀ + 0*15*S ₀ = 45					
Укупно оптерећење предмета (наставно + студентско): 30 + 45 = 75 сати семестрално								
Исходи учења		Савладавањем овог предмета студент ће моћи / бити оспособљен да: <ol style="list-style-type: none"> Самостално обави истраживање из области философске херменеутике и развије способност проблемског и аргументативног мишљења, разумијевања и тумачења текста, мисаоне и језичке јасности у изражавању; подстицање продубљенијег философског и теолошког мишљења; Самостално примени специфичне научно-истраживачке методе из области философске херменеутике; Резултате истраживања уобличи у форми научне студије; Јасно и аргументовано изложи резултате истраживања на научним скуповима, семинарима и предавањима; Усклади тему истраживања са савременим потребама друштва. 						
Условљеност		Нема условљености за слушање предмета. Положен тест/колоквијум и урађен семинарски је услов за полагање испита.						
Наставне методе		Предавања, семинари, консултације, студијски истраживачки рад.						
Садржај предмета по седмицама		<ol style="list-style-type: none"> <i>Homo hermeneuticus</i>: свијест и коначност Историјски развој херменеутике као помоћне методе: Грци и Библија (филологија, теологија, право) Просветитељска херменеутичка мисао Романтичарски херменеутички занос (Шлајермахер и Шлегел) Историјска херменеутика (Дројзен, Ранке) Дилтајево успостављање херменеутике као методе духовних наука Отварање херменеутичког поља: смисао и разумијевање (Хусерл, Фреге) Феноменологија као херменеутика: херменеутика фактичности (Хајдегер) Херменеутика као прва философија (Гадамер) Херменеутички круг, предрасудност и традираност разумијевања (Гадамер) Херменеутика и практична философија <i>Linguistic turn</i>: могућности и границе херменеутике 						

	13. Херменеутика као општа метода (Бети) 14. Херменеутика у свом добу: критика и свемоћ (Рикер, Дерида). Херменеутика у виртуелној мрежи 15. Одбрана семинарског рада и припрема за испит			
Обавезна литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
H.G., Gadamer	<i>Istina i metoda</i> , Sarajevo: Veselin Masleša	1979.		
H.G., Gadamer	„Retorika, hermeneutika i kritička ideologija“, <i>Delo</i> 4-5 (1973)	1973.		
H.G., Gadamer	„Hermeneutički izazov“, <i>Delo</i> 1-2 (1992)	1992.		
H.G., Gadamer	„Hermeneutika kao praktična filozofija“, <i>Čemu još filozofija</i> , Zagreb: Centar za kulturnu djelatnost SSO Zagreb	1978.	225-250	
H.G., Gadamer	„Hermeneutika i društvena nauka“, <i>Gledišta</i> 3-4 (1990)	1990.		
M. Heidegger	<i>Bitak i vrijeme</i> , Zagreb: Naprijed	1988.		
M. Heidegger	<i>Ontologija – hermeneutika faktičnosti</i> , Beograd: Akademska knjiga	2007.		
E. Betti	<i>Hermeneutika kao opšta metoda duhovnih nauka</i> , Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada	1988.		
Ф. Шлајермахер	„Дијалектика“, <i>Луча</i> 1-2 (1989)	1989.		
W. Dilthey	„Nastanak hermeneutike“, u: <i>Isti, Zasnivanje duhovnih nauka</i> , Beograd: Prosveta	1980.	94-118	
K.O. Apel	„Jezik i otvaranje svijeta, Hermeneutika i kritika smisla, Scijentistika, hermeneutika, dijalektika“, u: <i>Isti, Transformacija filozofije</i> , Sarajevo: Veselin Masleša	1980.	283-301	
J. Habermas	„Zahtev hermeneutika za važenjem“, u: <i>Delo</i> 4-5 (1973)	1973.		
E. Hirsch	<i>Načela tumačenja</i> , Beograd: Nolit	1983.		
P. Ricoeur	„Hermeneutika i strukturalna antropologija“, <i>III program Radio Beograda</i> , 56 (1983)	1983.		
P. Ricoeur	<i>Vreme i priča I</i> , S. Karlovci, N.Sad: I. K. Zorana Stojanovića	1993.		
T. Kuhn	„Moj put do hermeneutike“, <i>Gledišta</i> 3-4 (1990)	1990.		
R. Palmer	„Postmodernost i hermeneutika“, <i>Delo</i> 1-3 (1989)	1989.		
	<i>Gadamer i filozofijska hermeneutika</i> , Zagreb: Matica hrvatska	2001.		
	<i>Hermeneutika i fenomenologija</i> , Zagreb: Naklada breza	2004.		
J. Grondin	<i>Smisao za hermeneutiku</i> , Zagreb: Matica hrvatska	1999.		
Допунска литература				
Аутор/ и	Назив публикације, издавач	Година	Странице (од-до)	
Обавезе, облици провере знања и оцјењивање	Врста евалуације рада студента		Бодови	Процент
	Предиспитне обавезе			
	присуство предавањима / консултације		15	15
	позитивно оцјењен сем. рад / пројекат / есеј		15	15
	тест / колоквијум		20	20
	Завршни испит			
усмени испит		50	50	

	УКУПНО	100	100 %
Датум овјере	4. март 2022. године		